

comune di trieste

GRADSKI MUZEJ RATA ZA MIR DIEGO DE HENRIQUEZ TRST

Gradski muzej rata za mir „Diego de Henriquez“

Civico Museo di guerra per la pace
“Diego de Henriquez”

Via Cumano 22
34139 Trieste
Tel. +39 040 675 4699

museodehenriquez@comune.trieste.it
www.museodiegoehenriquez.it

Ono što je 28. srpnja 2014. svečano otvoreno u zgradama 3 i 4 na području bivše vojarnje „Duca delle Puglie“ na adresi Via C. Cumano 22-24 prvi je dio cjelovitog muzeja *Civico Museo della Guerra per la Pace Diego de Henriquez* unutar kompleksa u kojem se ujedno nalazi *Museo Civico di Storia Naturale* (Gradski prirodoslovni muzej).

Ideal Diega de Henriqueza kojim je želio sa snagom pokazati put prema globalnom pristupu temi „rata“, usmjerenom na nadilaženje samog pojma sukoba u ime svjesnog stremjenja čovječanstva miru postaje stvarnost.

Nije riječ o Muzeju „rata“ u klasičnom smislu riječi, nego o Muzeju društva 20. stoljeća u sukobu sa svojim demonima i svojim užasima, na dugom i proturječnom putu prema priželjkivanom dugotrajnom miru.

POSJET MUZEJU

Stota obljetnica početka Prvog svjetskog rata obilježena 2014. godine poslužila je kao nadahnuće za osmišljavanje izložbenog prostora.

Nakon ulaza, gdje dva dokaza na metalnoj ploči iz kraja 19. stoljeća nagovješćuju teme ratnih strahota i stalnih tehnoloških napora čovjeka za unapređenje vojnog djelovanja, prizemlje velikog hangara 3 uvodi posjetitelja u stalni postav pod nazivom **1914-1918 Il funerale della pace** (1914. – 1918. Pogreb miru) posvećen povijesti Prvog svjetskog rata.

Budući da je većina prostora posvećena topničkom oružju i vozilima na kotačima dotičnog vremena uz kratka objašnjenja, muzej je koncipiran u više cjelina numeriranih rednim brojevima, koje vode posjetitelje da saznaju i prodube znanje o važnim temama sukoba, pa i uz pomoć infografike.

Prva **cjelina**, koja dobiva naziv po cijelom postavu, posvećena je sarajevskom atentatu i posljednjem ispraćaju posmrtnih ostataka Franje Ferdinanda, nasljednika Austro-Ugarskog prijestolja, i njegove supruge Sofije Chotek ulicama Trsta, od glavnog trga do južne stanice.

Lijevo, nakon razgledavanja **druge cjeline** pod nazivom **Mondo in guerra (Svijeta u ratu)**, vraćate se na početak da bi obilazak nastavili, desno od ulaza u hangar, u **sektoru 3** posvećenom **Propagandi**, gdje pažnju zaokupljaju zanimljivi višebojni plakati te jakna koja je nekoć pripadala Franju Josipu.

Nakon toga se dolazi u prostrani **sektor 4** koji nosi naziv

La trincea (Rov) i predstavlja analizu oružja, opreme i sredstva koje su vojnici koristili u ovoj posebnoj vrsti pozicijskog rata koji markantno ističe Prvi svjetski rat. I ovdje, kao što je to slučaj u ostatku izložbe, uvećane slike snažnog emotivnog naboja nadopunjuju brojne pokrivene teme (**L'assalto/Napad, Gas/Plin, Vita di trincea/Život u rovovima, Lettere dal fronte/Pisma s fronta, Le ferite della guerra/Ratne ozljede, Soldati/Vojnici**) na panelima postavljenim duž izložbenog prostora.

Nakon što se transverzalno prijede hangar u smjeru staklene stijene, u visini talijanskog borbenog tenka Ansaldo-Fiat IZM s trobojnom kupolom, počinje **cjelina 5** koja poziva na razmišljanje o fokalnoj temi Guerra industriale/**Industrijskog rata**, a posebno o neizbježnom porastu i intenziviranju proizvodnje vojne industrije u godinama rata.

Odjel 6 prikazuje jednu od najtužnijih stranica talijanske povijesti i to pad Kobarida (**Caporetto**) 24. listopada 1917. godine i svega što je uslijedilo: ovdje jedna od četiri video postaja postavljenih duž izložbenog prostora prenosi posjetitelju, uz pomoć snimaka toga vremena, tragičnost događaja, očaj i smetenost talijanskih vojnika. Obilazak prizemlja završava s **cjelinom 7: L'ultimo fronte/Posljednje bojište**, gdje je ispričana završna faza sukoba do bitke za Vittorio Veneto, talijanskog osvajanja Trenta i Trsta i primirja u Villa Giusti.

Vrata na zidu jarkih boja koje simboliziraju sklad među narodima vode na gornji kat gdje se nastavlja obilazak slijedeći odjele numerirane rednim brojevima. Cjelina pod **brojem 8: 1914-1918 Trieste in guerra/1914. – 1918. Trst u ratu**, otvara zanimljivu zgradu, a podijeljena je u

više podsekcija koje opisuju povijest i sudbinu grada od razdoblja neposredno prije izbijanja rata do kraja rata: **1913 ultimo anno di pace/1913. posljednja godina mira, 1914 26 luglio/1914. 26. srpnja, 1915 23 maggio/1915. 23. svibnja, Vita di guerra/Život za vrijeme rata, 1918 3 novembre/1918. 3. studeni.** Cjeline koje slijede, **9., 10., 11. i 12.,** obrađuju teme od velikog interesa i nagovješćuju ono što će iscrpnije i šire, izvan lokalnog konteksta i uz mnoge druge teme, biti obrađeno u izložbenom prostoru dvaju hangara čiji je postav u izradi. Naslovi cjelina su: **Trieste in camicia nera/Trst u crnoj košulji, 1939-1945 Trieste in guerra/1939. – 1945. Trst u ratu, Dal Governo militare alleato all'Italia/Od Savezne vojne vlade do Italije, De Henriquez e il suo Museo/ De Henriquez i njegov Muzej.** Ova posljednja cjelina stavlja u žarište tri važna razdoblja u životu Diega de Henriqueza, nedjeljiva od njegove djelatnosti kolekcionara: mladost od rođenja (Trst, 20. veljače 1909.) do zaposlenja u *Società Adriatica di Navigazione*, nakon čega slijedi razdoblje od mobilizacije 1941. godine u *XXV Settore di Copertura Timavo a San Pietro del Carso* (XXV. Granični sektor Timava u Pivki) do razdoblja kada je Trstom upravljala Saveznička vojna uprava, preko 8. rujna 1943. i pregovora o predaji Nijemaca početkom svibnja 1945. godine, i treće razdoblje **Dal dopoguerra ad oggi/Od razdoblja nakon rata do danas** koje se završava s tragičnom smrću de Henriqueza (Trst, 2. svibnja 1974.) i posljedičnom sudbinom zbirke sve do danas.

Dva panela koja sažeto prepričavaju **Il secolo di guerra/Stoljeće rata**, stavlajući naglasak na najvažnije bitke od 1894. do 2016. godine vode u posljednju dvoranu namijenjenu privremenoj postavu, iz koje se, prolazeći kroz hodnik i mostić, dolazi do prostora namijenjenog novom postavu.

